



ת"פ 5389/10/16 - מדינת ישראל נגד ג ג

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 5389-10-16 מדינת ישראל נ' ג(עציר)
לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה
מדינת ישראל
המאשימה
ע"י ב"כ עו"ד כרמית כהן
נגד
הנאשם
ג ג (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד אלי אונגר

13 דצמבר 2016

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

בהמשך לדיון שנערך בעניינו של הנאשם ביום 5.12.2016 וכן בדיון שנערך ביום 11.12.2016, עולה כי טרם ניתנה החלטה על ידי בית המשפט העליון במסגרת רע"פ 8601/15 איהב אשקר נ' מדינת ישראל אם כי ניתנה בקשת רשות ערעור והדיון הועבר למותב תלתא. במצב דברים זה, המחלוקת בין בתי המשפט השונים, לרבות בתי המשפט המחוזיים, נותרה בעינה.

לגופם של דברים, סבורני כי במצב בו מדובר בנאשם שאינו כשיר לעמוד לדין לצד קביעה כי לא אחראי למעשיו, יש להורות על הפסקת ההליכים ולא על זיכוי.

הואיל ומותב זה נדרש מספר פעמים לסוגיה זו יפרסו הנימוקים אשר הוצגו על ידי מותב זה במקרים דומים והכל לפי המפורט להלן:

מאז ניתן פס"ד בעניין וחנן, נחלקו הערכאות השיפוטיות ביחס לתוצאות האופרטיביות של הלכה זו (שעה שמדובר באי כשירות דיונית יחד עם אי כשירות מהותית). ניתן למצוא שורה של פסקי דין בהם בתי משפט השלום מורים על זיכוי במצב דברים זה, כך למשל ראה: ת"פ 43677-11-14, ת"פ 29852-09-14, ת"פ 59481-03-14 וכן ת"פ 49429-03-15, ת"פ 313-02-15, ת"פ 15760-09-16 וכן ת"פ 20776-09-16.

אל מול פסקי הדין שפורטו לעיל ניתן למצוא גם שורה ארוכה של פסקי דין בהם בתי המשפט הורו על הפסקת ההליכים: ת"פ 10522-03-15, ת"פ 51591-02-15, ת"פ 36253-02-15, ת"פ 31336-07-15. כך גם ת"פ 11950-05-15 מחוזי חיפה, ערעור פלילי 14567-05-15 מחוזי נצרת, ע"פ 20663-04-15, ע"פ 13546-08-15 וכן ע"פ



41592-05-15 (מחוזי חיפה).

מסקנתו של בית המשפט מבוססת בעיקרה על האמור בסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי, אשר קובע את המסגרת הדינית בעניינו של נאשם שאינו כשיר לעמוד לדין, וזאת ללא קשר לשאלת אחריותו הפלילית בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו.

1. סעיף 170 לחוק קובע כך:

"(א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, או לפי סעיף 19ב(1) לחוק הסעד (טיפול במפגרים), תשכ"ט-1969, שנאשם אינו מסוגל לעמוד בדין, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם ביקש הסניגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם - שלא מחמת היותו חולה נפש לאו-בר-עונשין - יזכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשאי הוא להפסיק גם לפני תום בירור האשמה."

הוראת חוק זו ברורה וחד משמעית ולפיה בשעה שקבע בית המשפט כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, עליו להפסיק את ההליכים נגדו וההליך המשפטי חדל מלהתקיים.

סעיף 170ב לחוק הנ"ל קובע כי זיכוי של נאשם לאחר בירור אשמה, יכול מתוך כך שמצא שהנאשם אינו אשם מטעמים מהותיים. מאידך, במידה ומצא שביצע את המיוחס לו אך אינו אשם מחמת היותו חולה נפש, עליו להפסיק את ההליכים. בהקשר לכך יוער כי בעניינו של וחנן, הגם שדובר על היעדר כשירות לעמוד לדין, בצד היעדר כשירות מהותית, הרי שהזיכוי היה לאחר שבית משפט קיבל לרשותו את מלוא חומר החקירה, מה שאין בעניינו.

בע"פ 9087/09 בעניין פלוני, נדרש בית המשפט העליון לשאלה אם ניתן להורות על זיכוי נאשמת שאינו כשיר לעמוד לדין לפי סעיף 34ח לחוק העונשין. דברי כב' השופט עמית בהתייחסו לכך יפים גם לעניינו :

"הגיונם של דברים, שכאשר נאשמת לא מסוגל לעמוד לדין, ההליך כנגדו מופסק וממילא לא מתאפשר לבית המשפט לקבוע כי לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע העבירה. ודוק: בית המשפט הוא הקובע אם נאשמת היה אחראי למעשיו, ולכן, לא סגי בחוות דעת פסיכיאטרית הקובעת כי הנאשמת לא היה אחראי למעשיו, כמו במקרה שבפנינו. חוות דעת פסיכיאטרית לגבי מצבו הנפשי של הנאשמת בעת ביצוע העבירה היא אך ראייה אחת, מני מספר ראיות המובאות בפני בית המשפט לצורך קביעת אחריותו הפלילית של הנאשמת בעת ביצוע העבירה. הן ההגנה והן התביעה רשאיות לחקור את נותן חוות הדעת ולנסות לקעקע את ממצאיה, אך חוות הדעת אינה ראייה קונקלוסיבית שאין בלתה. הפוסק האחרון בשאלות העובדתיות-משפטיות הוא בית המשפט, ועליו לקבוע אם הנאשמת עומד בתנאי הפטור של סעיף 34ח לחוק העונשין, באשר הגדרת אי השפיות היא משפטית ולא רפואית, ומחלת נפש במובן הרפואי-פסיכיאטרי של המילה, אינה בהכרח מחלת נפש המקימה



סייג לאחריות הפלילית. לכן, ההכרעה בשאלה אם הנאשמת נושא באחריות פלילית אם לאו מסורה היא לבית המשפט ולא לאנשי בריאות-הנפש (השוו: ע"פ 870/80 לדאני נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(1) 29 (1981); ע"פ 476/81 אייזנברג נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(1) 819 (1983); רע"פ 2111/93 אבנרי נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(5) 133 (1994); עניין פלוני, בעמ' 311).

לכן, במצב הדברים הרגיל, כאשר ההליך נפסק בעקבות אי מסוגלותו של הנאשמת לעמוד לדין, ממילא לא מתבררת השאלה אם הנאשמת פטור מאחריות פלילית בשל מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירה. שאלה זו יכול ותתברר אם וכאשר יחודש ההליך כנגד הנאשמת, לאחר שמצבו ישתפר והוא יהיה מסוגל לעמוד לדין. זאת, כאשר בהיעדר כשירות דיונית של הנאשמת לעמוד לדין, לא יהא זה צודק ולא יהא זה יעיל לנהל הליך פלילי כנגד מי שאינו מסוגל להבין את מהותו של ההליך (השוו ע"פ 7924/07 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 53 לפסק דינו של השופט דנציגר ([פורסם בנבו], 5.5.2008)).

ובקיצור, במצב הדברים הרגיל, כאשר הליך פלילי מופסק בשל חוסר מסוגלות של הנאשמת לעמוד לדין, הפסקת ההליך מביאה מיניה וביה להפסקת בירור השאלה אם הנאשמת היה חסר יכולת הבנה או יכולת בחירה על פי סעיף 34 לחוק העונשין.

צא ולמד כי אפילו המאשימה מסכימה לכך שהנאשם לא היה אחראי למעשיו בעת ביצוע המעשים, אין בכך כדי לצלול את המכשול הנוגע לקביעה שהנאשם ביצע את המיוחס לו, בהתאם להוראת סעיף 34 ח', תנאי חובה להיכנס לגדרו של סעיף זה.

לאור האמור לעיל הנני להורות על הפסקת ההליכים בעניינו של הנאשם תוך קביעה כי זה לאו בר עונשין.

בהתאם לאמור בחוות הדעת של פרופסור לרנר, בהתאם להוראת סעיף 15 ב' לחוק הטיפול בחולי נפש הנני להורות על הוצאת צו אשפוז במחלקה סגורה בבית חולים פסיכיאטרי, לתקופה שלא תעלה על 36 חודשים.

עותק החלטה זו יועבר לידי הפסיכיאטר המחוזי. הנאשם יובא בהקדם האפשרי ולאחר הדיון לבית החולים הפסיכיאטרי לצורך ביצוע צו האשפוז כאמור בחוות הדעת.

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט המחוזי.

ניתנה והודעה היום י"ג כסלו תשע"ז, 13/12/2016 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה , שופט